

Rajko Muršič

SREDNJEŠOLSKE ETNOLOŠKE RAZISKOVALNE NALOGE - REPUBLIŠKI IZBOR 1995

Ob dejstvu, da v srednješolskih učnih programih ni etnologije, nas etnološke raziskovalne naloge, ki jih pripravljajo dijaki in dijakinje ob prostovoljnem trudu mentorjev, iz leta v leto presenečajo z visoko ravnijo znanja, spretnosti in raziskovalne lucidnosti ter s skrbnostjo in svežino pri pripravi nalog. Letos je prišlo v ožji (republiški) izbor sedem del mladih raziskovalcev. Prevladovala so skupinska dela in dela izrazito interdisciplinarnega značaja. Glavna pomanjkljivost nalog ostaja bolj ali manj neustrezna slovnična raven jezikovnega izražanja, kar je nedvomno "zasluga" učiteljev in učiteljic slovenskega jezika ter učnih programov.

Vsi raziskovalci so pristopili k svojemu delu z jasnimi osebnimi odnosom do obravnavane tematike in so povsem empiričnim analizam dodali tudi svoje videnje problemov, ki jih obravnavajo, ter s tem izkazali pozitiven odnos do kulturne dediščine.

Sanja Ajanovič in Diana Sepeta iz Srednje ekonomske šole v Ljubljani sta (pod mentorstvom Vladimire Krajnik) pripravili nalogo z naslovom *Vedeževanje - da ali ne*. Naloga bi bila lahko etnološko zelo zanimiva, saj avtorici raziskave izhajata iz sodobnih tehnik vedeževanja, vendar iz zbranega gradiva žal ne sestavita zgodbe, ki bi razkrila kakšno novo razsežnost v raziskavah tega večnega kulturnega pojava.

Tomaž Kralj iz Srednje agroživilske šole v Ljubljani je pod mentorskim vodstvom Mirjam Gorenc in Edija Senegačnika pripravil nalogo *o čebelarjenju v Mestnem logu* (v Ljubljani) v bližnji preteklosti. Naloga je sicer kratka, a izčrpna, še posebej v analizi perspektiv pridelovanja medu na obrobju Ljubljane. Tam, kjer bi se začele zanimive stvari v etnološkem smislu - obravnava položaja in pomena čebelarstva na mestnem obrobju in pomena medu ter izdelkov iz medu v vsakdanjem življenju - pa se naloga žal konča.

Interdisciplinarno zasnovana je naloga Jasne Uršič in Jerice Pavlič iz Gimnazije Jurija Vege iz Idrije, *Slovarček izrazoslovja v idrijskem čipkarstvu* (mentorici Ladislava Bizjak, Ivana Leskovec). Naloga je dvojezična, napisana v slovenskem in nemškem jeziku, prinaša pa zbrane narečne, slovenske in nemške klekljarske izraze. Vsi narečni izrazi so ustrezno transkribirani. Zgledno pripravljeno delo nekoliko moti le pomanjkljivo navajanje virov.

Marija Pauša in Romana Skledar iz Kmetijske šole v okviru Srednješolskega centra na Ptujju sta (pod mentorskim vodstvom Cvetke Pintar) pripravili *pregled sušilnic za sadje in druge kmetijske proizvode na Slovenskem v obdobju od leta 1938 do 1951*. Nalogo krasita podroben tehnični in gospodarski opis delovanja sušilnic in slikovna priloga, nekoliko manj pa je govora o tem, kakšen pomen je imelo sušenje sadja v vsakdanjem življenju na Slovenskem v obravnavanem času - tako v prehrani kot v gospodarskem življenju pridelovalcev. Nekoliko škriplje tudi pri navajanju virov.

Posebej izstopajo tri naloge, dve z zelo sorodno tematiko, o pečarstvu in lončarstvu, ena pa o plesu nekoč in danes.

Meta Skok in Lenka Tekavec iz Srednje šole Rudolfa Maistra

Kamnik sta (pod vodstvom mentorice Sonje Trškan) pripravili nalogo *o lončarstvu nekoč in danes*. Čeprav sta se posebej posvetili lončarski dejavnosti v bližnji Komendi, sta prikazali tudi lončarstvo v Prekmurju, Ljubnem, Šentjerneju, Ribnici, Črnomlju in Celjski kotlini. Poleg tega sta dovolj podrobno predstavili zgodovino in razvoj lončarstva nasploh. Med pomanjkljivosti naloge sodi nepopolno navajanje virov, še posebej pri fotografskem gradivu, čeprav naloga glede uporabe fotografij izstopa. K nalogi je - kot njen integralni del - priložena tudi video kaset.

Petra Dobovičnik in Lea Štrlekar iz Srednje šole za gostinstvo in turizem v Celju sta pripravili obsežno nalogo *o plesni zabavi Kompolčanov med letoma 1945 in 1995* (mentorica: Vida Lončarič). Raziskali sta odnos do plesa in plesne izkušnje treh generacij prebivalcev vasi Kompole pri Štorah. Avtorici se ne omejujeta na stare, t. i. folklorne plesne, temveč enakovredno obravnavata vsak ples v obravnavanem obdobju. Poudarek pa ni na plesu samem, temveč na odnosu ljudi do plesa. Ker sta tudi sami plesalki, sta se naloge lotili z zelo osebno izraženo noto, tako da nekateri komentariji tu in tam celo zamegljujejo objektivni pogled. Avtorici sta napravili intervjuje oz. ankete s 104 Kompolčani in sta rezultate odgovorov obdelali s statistično analizo ter predstavili v (pre)obilici grafov in tabel. Čeprav je tovrstno analizo mogoče narediti tudi brez uporabe statističnih metod, naloga prinaša zelo zanimive rezultate. Tako za nas kot za sami avtorici. Med pomanjkljivosti naloge je mogoče šteti nedosledno navajanje virov ter uporabo nekaterih strokovno spornih izrazov. Posebej pa kaže pozdraviti navajanje anekdot in zgodbic informatorjev o najvznemirljivejših dogodkih v njihovem življenju, povezanih s plesom.

Najkompleksnejšo nalogo z naslovom *Pečarstvo na Štajerskem - obrt naših prednikov?* so pripravili štirje dijaki Srednje gradbene šole v Mariboru, Martin Jurše, Kristjan Lukas, Gabrijel Malec in Peter Hanzl pod vodstvom mentorice Eve Dvořakove. Avtorji so se lotili teme iz meščanskega okolja, in to na uspešen interdisciplinaren način, saj so v nalogi obdelali zgodovinske podatke o pečarski dejavnosti mariborskega mojstra Herička iz začetka tega stoletja. Pri pripravi naloge so zelo uspešno uporabili arhivsko gradivo, pečarske izdelke pa so ustrezno umestili v umetnostnozgodovinski kontekst. Razumljivo je, da so obdelali tudi arhitekturne in gradbeniške vidike pečarske dejavnosti. Poleg tega so napravili etnološko analizo o pečarstvu in rabi peči v preteklosti in se vprašali o usodi teh peči danes. Ob skrbnem navajanju virov velja omeniti, da so (ob pomoči mentoricih prevodov) uporabili tudi tujo literaturo v nemškem in češkem jeziku. Nalogo krasijo obilica reprodukcij, skic, risb in preslikav arhivskega gradiva.

Omenjene naloge dijakov in dijakinj hrani knjižnica Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo - v pomoč (ali celo poduk?) tistim, ki se bodo lotili česa sorodnega kot poklic(a)ni strokovnjaki.